

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím:

Forrás:

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

Hely

Idő

Személy

Hely

308

"186"

Baedekeres sétakocsizás a nyolcvan év előtti Pesten

Sohasem voltak olyan népszerűek az útleírások, mint manapság. Nem kétséges, hogy ennek a háborús határzár az oka és azok, akiknek szinte szenvedélyükké vált az utazgatás, most csak útleírások és Baedekerek lapozgatásával elégíthetik ki ezt a vágyukat. De kapósak azok a könyvek is, amelyek nem térben, hanem időben visznek manapság meg nem közelíthető környezetbe: a »régi jó idők«-be.

A minap könyv került a kezembe, amely útleírás, egyben azonban visszavisz a régmúlt időkbe. *Polyglottenführer durch Pest und Ofen* a címe ennek a ritka könyvnek. Magyar, német, francia és angol nyelven kalauzol a vaskos kis könyv a múlt század hatvanas éveinek Pestjén és Budáján. A sárgult lapokból egy eltűnt, a »városrendezők« által nagyrészt lerombolt város érdekes képe bontakozik ki. Az idegent, aki a nagyhídutcai — ma Deák Ferenc-utcai — Angol királyné-szállodában ültette fel tanyáját, négy napon át vezeti a könyv a Barch-korszak Pestjén és Budáján. Írója mindegyik felsorolja az akkori szállodákat s a következőket jegyzi fel:

A Belvárosban találjuk az *Angol királynét* a Nagyhíd-utcaiban, a *Vadászkürtöt* a Kishíd-utcaiban — a mai Türr István-utcaiban —, a *Nádort* Pest leg-

élénkebb utcájában, a Váci-utcaiban, — ennek hajdani éttermében játszik most a Corso mozi — továbbá a Belvárosban vannak még a következő fogadók: a *Fehérhajó* a Hajó-utcaiban, kilátással a Szerviták-terőre és a Kristóf-terre, az *Aranysas* az Ujvilág-utcaiban, azaz a Semmelweis-utcaiban.

A Lipótvárosban négy szálloda van. a *Magyar Király* a Színházterén, — ez ma Vörösmarty-tér és a régi szálló helyén a Futura palotája áll — az *István főherceg* és az *Európa* a Felső Duna-soron. Az *Európa-szálló* épületében van ma a főkapitányság. A *Tigris* a Nádor-utcaiban és még két vendégfogadó, mégpedig a *Vác városa* a Nádor-utcaiban és a *Griff* a Váci-úton.

A Kerepesi-úton van a *Griss*, a *Mátyás király*, a *Vöröskör* és a *Fehérhattyú* fogadó, a Józsefvárosban az *Üllői-úton* az *Aranysas* és a *Stáció-utcaiban* — a mai Baross-utcaiban — az *Aranykör* fogadó. A Ferencvárosban a Széna-téren — ma már Calvin-tér a neve — van a *Két oroszán* és *Két pisztoly*, továbbá a *Soroksári-utcaiban* a *Két medve*, *Két korona*, *Két bak* és a *Kétnyúl-utcaiban* — ennek neve ma Lónyay-utca — az *Arany-nan* című fogadó.

A könyv írója, miután megismertette a pesti szállodákkal és fogadók-
kal, az idegent az *Angol királyné*-ban szállásolja el s onnan kalauzolja a város különböző részeibe.

A Nájgebájde és a Komló-kert

Megemlékezik a könyv Landerer és Heckenast nagy könyvnyomdájáról, »melynek terméi megérdemlik, hogy megtekinthető-ökre engedélyt kérjünk«. Eljutunk a Nemzeti Múzeumba, majd a Kerepesi-útra. A Rákóczi-utat akkor még Kerepesi-útnak nevezték. Megemlíti a könyv, hogy a Hatvani-utcaból, a mai Kossuth Lajos-utcaból nyíló Ujvilág-utca, tehát a Semmelweis-utca balszegletén áll az *egyetem kórodája*. A nagy séta után beülteti az idegent a könyv írója az Angol királynéval átellenben lévő Redout-kávéházba, majd feketézés után elvezeti a Színház-terre, a mai Vörösmarty-terre, »E téren Fischer kioskját látjuk, melyben felséges fagyalttal szolgálnak a hűtözni kívánóknak.«

— Térjünk át most az Uj-terre — vezeti tovább a könyv a múlt század hatvanas éveinek külföldi vendégét. — Az Uj-ternek nevezték akkoriban az Erzsébet-teret. E tér még 1843-ban *valóságos Szahara* volt, olvassuk a könyvben, melyről a szél sűrű porfellegekkel borította el az egész várost, de néhány év múlva az itt sétáló pesti egész kényelemmel élvezhetendi a belombosodott fák kellemes árnyékát.

A József-térről feljegyzi a könyv, hogy e téren igen elegáns *comfortable*-ok hosszú sorát találjuk, melyeken jutányosan bekoocsizhatni a várost. Leírja a Neugebäude is, a József császár által emelt új épületet, megjegyezve, hogy *főudvara 180 négyszögöllel nagyobb, mint az Uj-tér*. Valóban hatalmas épület lehetett ez, ha udva-

ran kényelmesen elfért volna a mai Erzsébet-tér. Az estét az idegen a Kerepesi-út elején álló Nemzeti Színházban tölti, felvonás közben pedig a *Komló-kertben vacsorázik*, amely ott volt a színház mellett, s ahol az egykori Baedeker-író szerint »barna hangszainkból különféle igen jelesen előadott zenedarabokat hallhatunk«.

A következő nap kocsiba ül az idegen, áthalad a Széna-téren — ennek neve ma Deák Ferenc-tér — s itt állomásznak a két- és négyfogatú omnibuszok, amelyek a közönséget a Városligetbe viszik ki. Erről a ligeti kirándulásról a könyv így ír:

A régi Pest kaméliás hölgyei

— Az egyenesen a Városligetbe vezető Király-utca szegletén a terjedelmes báró Orczy-féle ház áll, ez 29 ablakkal egy sorban a Király-utca és ugyanannyival az Országútra — mai neve Károly király-út — néz. *Udvarainak egyikében van az izraeliták temploma*. Egy új imaházuk azonban a Dohány-utcaiban épül és a város elsőrangú nevezetességeihez fog tartozni. Ezen utcában, mely emberektől folytonosan el van özönölve, *feltűnő a kávé-, sör- és torházak száma*. Számos keresztutcaiban, melyek ismét más utcákkal vannak összeköttetésben, a *Pesti Titkok* folytatására szüntelenül gyűjthetni anyagokat. Az ebből jobbra benyúló Kis kereszt-utcaiban létezik *Scheibel minden kényelemmel ellátott gőzfürdője*.

— A Király-utca közepén a Tempom-téren egy gót stílusban épült nagy szegletházat látunk, amelyben földszint